

Lizi's memoires

Zoals de meeste mensen ben ik geen generatio spontanea. Mijn vader, Frits, is in 1923 geboren in de Oost, als telg uit een patriciërsfamilie. Hij woonde met zijn ouders, broer en zus op een suikerplantage in Tjepiring. Mijn oma zorgde zelf voor de kinderen, een baboe was er niet, maar uiteraard wel een djongos. Zoals dat gebruikelijk was, ging mijn vader tijdens zijn middelbareschooltijd naar Nederland, omdat de scholen hier beter waren. Aan het internaat heeft hij slechte herinneringen, en zijn studietijd werd vergald door de oorlog. Omdat hij weigerde de loyaliteitsverklaring te ondertekenen, en zéker geen zin had in de Arbeitseinsatz bracht hij de rest van de oorlog ondergedoken door, aardappelen en uien rooiend bij een boer in de Noordoostpolder. Uiteindelijk kon hij na de oorlog aan de Technische Hogeschool te Delft afstuderen als ingenieur (ir.) en hij ging werken bij de Shell in Den Haag.

Mijn moeder was afkomstig uit Hongarije, als oudste dochter uit een oudadellijk geslacht. Haar vader was chirurg, haar grootvader V.D.M., verbi divini minister. Uiteraard waren dat na de communistische machtsovername in Hongarije niet de beste papieren. Alhoewel zij als scheikundige een goede baan had, was het leven in Hongarije dermate miserabel, dat zij een jaar na de Hongaarse revolutie, dus in 1957, naar Nederland vluchtte. Na enige tijd kon zij gaan werken in het KSLA, het grote Shelllaboratorium in Amsterdam. Toen zij daar op een goed moment een oliekookcursus moest volgen, trof zij daar, achter een distillatiekolom, een jonge ingenieur uit Den Haag, die ook ingedeeld was bij deze cursus. En zo is het gekomen.

Snel na hun huwelijk werd mijn vader voor een jaar uitgezonden naar het Shellkantoor in Berkeley. Daar in Amerika werd mijn broer geboren. Twee jaar later volgde ik. Niet in een of ander spannend buitenland, maar gewoon tweehoog-achter in een flat in een Haagse nieuwbouwwijk, onder leiding van de kordate verloskundige mevrouw Boon.

Mijn ouders waren heerlijke speelouders. Paardjerijden, kakkestoelmeien, met blokken of dinky toys spelen, memory of pimpampet, we deden het allemaal. Later werd er ook mahjong gespeeld en gebridget/gebridget.

Maar zij verwachtten verder veel van ons. Zo wijdde mijn vader ons al op jonge leeftijd in in de hoofdwetten der thermodynamica en traagheid, en antwoordden wij op zijn vraag: "hoe luidt de wet van Newton?" al op ons derde: " $F = m \times a$." Uiteraard begrepen wij niet wat we zeiden, maar we waren blij met de reacties die dit bij toehorende ooms en tantes teweegbracht. Mijn moeder zocht het meer in de hoek der letteren. Als wij na ons badje in witte handdoeken werden gewikkeld, vond zij dat wij net kleine Romeintjes waren. En omdat kleine Romeintjes nu eenmaal Latijn spraken, leerde zij mij te zeggen: quod licet lovi, non licet bovi.

Mijn broer was groter en kwam er minder makkelijk van af, maar ook hij kon al snel een passage uit de eerste Catilinarische redevoering van Cicero opzeggen. Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? Quamdiu etiam furor iste tuus nos eludet? Uiteraard ontbrak pianospelen niet aan onze opvoeding, maar ook werd het normaal gevonden dat we op ons tiende al gotiek van rococo konden onderscheiden.

Op culinair gebied kwamen we niet tekort. Het Hongaarse eten van mijn moeder, gekenmerkt door o.a. paprika, uien, zure room en karwijzaad kon ook mijn vader bekoren. Op haar beurt had mijn moeder geen enkel bezwaar tegen experimenteren met seroendeng en sereh.

Mijn vader sprak zeer fraai Nederlands. Hij had een welluidende stem. Als men hem vroeg waar hij geboren was, dan ging hij rechterop zitten en sprak "Nederlands-Oost-Indië". Voor de naam Indonesië had hij weinig achting. Om zijn taalkundige grapjes, zijn quodlibets en zijn onzingedichtje over de Zwaroefel moesten mijn broer en ik erg lachen. Als we een beetje stout waren, keek hij streng en zei saldrement, sakrenondeju of sakrenondefiets. Uiteraard verbasteringen van sacre-nom-de-Dieu. Waren we écht stout, dan zei hij niets, maar dan kregen we een oplababbel. Maar dat kwam niet vaak voor.

Na lagere school, vwo en universiteit ging ik als nieuwbakken arts in 1988 aan de slag als agnio chirurgie in wat toen nog gewoon het AZL heette. (Tegen de naam LUMC heb ik net zo'n aversie als mijn vader had tegen Indonesië.) Het waren twee geweldige jaren, maar vast staat dat je als jonge arts wel héél erg door de mangel gehaald werd, – in de heftigste week bracht ik 126 uur in het ziekenhuis door. Maag-darm-lever- en vaatchirurgie, traumatologie, oncologie, SEH en ic, ik heb op alle afdelingen meegedaan. Daarna kwam een jaar interne geneeskunde. Prachtig vak, maar de sfeer was erg matig. Vervolgens deed ik een blauwe maandag mee aan een onderzoek naar profylactisch gebruik van cholesterolsyntheseremmers. Uiteindelijk ben ik naar Engeland gegaan om daar de huisartsenopleiding te doen. Eerst ruim een jaar in het toen gloednieuwe ziekenhuis op het Isle of Wight, een op-en-top Engelse omgeving met kronkelende landweggetjes, glooiende heuvels en tearooms met scones met jam en clotted cream. Na dit kleine aardse paradijsje volgden zes maanden gynaecologie en verloskunde in een zwart gat bij Manchester, waar ik tot het eind toe geschokt bleef over de onwetendheid van jonge meiden in die omgeving. Zestienjarige meisjes die voor een tweede of derde abortus kwamen, waren geen zeldzaamheid. De seksuele voorlichting was duidelijk tekortgeschoten, maar ook hadden de meeste meisjes vijftig punten IQ te kort. Ik blééf uitleggen dat sokken aanhouden, ondersteboven melk drinken of scheelzien geen betrouwbare vormen van anticonceptie waren. Hoe je deze meisjes enig benul bij kon brengen, bleef een non liquet. Het jaar daarna, bij een huisartsenpraktijk in Oxford, was een verademing. Het was de vriendelijkste praktijk die ik ooit ben tegengekomen en er is geen stad waar je zoveel, zo mooie gebouwen in een relatief klein gebied bij elkaar ziet staan.

Met mijn huisartsendiploma op zak ben ik toen eerst de wereld rondgegaan. Ik heb struisvogel gereden in Zuid-Afrika (iets wat ik nu echt niet meer zou doen), aan scubaduiken gedaan in Australië, geraft en gebungeejumpte in Nieuw-Zeeland en over vulkaanvelden gelopen in Hawaï.

Terug in Nederland ben ik als huisarts in dienstverband aan de slag gegaan en gebleven, eerst 13 jaar in Rozenburg, en nu alweer ruim 12 jaar in Den Haag. Inmiddels leid ik ook coassistenten op en werk ik als SCEN-arts. Het enige wat in de eerste jaren aan mijn geluk ontbrak, was een ridder op een wit paard. Deze diende zich in de zomer van 2000 aan in de vorm van Erik, een assistent-conservator oude Nederlandse tekenkunst bij het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, het RKD. Zijn speciale interesse was middeleeuwse kastelenruïnes. Van alle afbeeldingen die er van ruïnes bestonden, kon hij zeggen om welke ruïne het ging en in welke tijd. Ruïnes zagen er in 1800 immers anders uit dan in 1900. Hij was verder een polyglot en hij hield van spelen met taal. Uitdrukkingen als “nieuwe woordneologismen” of “vermakelijke lachgrapjes” vlogen me om de oren, en een man met enorme jubeltenen was een “curvodigitopodist”. Het huwelijk werd bezegeld met de geboorte van Floris, uiteraard het meest fantastische kind ooit geboren. Ondanks zijn chronisch verstopte buizen van Eustachius verliep zijn taalontwikkeling bijzonder goed en kon hij op zijn derde al keurig “soevereiniteitsoverdracht” zeggen als we vroegen: “Wat werd er in 1949 ondertekend?” Ook het aanwijzen van zijn arteria gastro-epiploica dextra was voor hem een makkie. L’histoire se répète ...

Helaas, ook in mijn leven is er een gitzwart hoofdstuk. Erik viel ten prooi aan de lafhartigste van alle ziekten. Vergelijkbaar met de dementors uit de Harry Potterserie die elk goed gevoel uit je zuigen, je vanbinnen ijskoud maken en je het gevoel geven dat je nooit meer gelukkig zult worden, nam een depressie bezit van hem, uitmondend in een suïcide in 2016. Uiteraard maakten we hierna de rouwfases volgens het Kübler-Rossmodel door, maar gelukkig konden Floris en ik ons leven herpakken.

Maar laat ik niet eindigen met deze sombere noot. Kleine en grote dingen, BeNeDictees en Galbaquizen, het spotten van een kolibrievlinder of een juffer in het groen kunnen mij blij maken. Van mijn eigen geklungel op de piano, maar ook van kruip-door-sluip-door in de netten van een klimpark kan ik genieten. Tv-kijken met mijn knuffelige je-weet-welkater op schoot en het zien van mijn zelfaangelegde/zelf aangelegde tuinvijver stemmen me tevreden. In Floris leven mijn ouders en Erik voort en dat is genoeg om gelukkig mee te zijn.

Shoot-out

Endorfinen komen bij mij echter ook in grote hoeveelheden vrij uit hun postsynaptische vesikels bij het nuttigen van schwarzwalderkirschtorte, mirabel- of reine-claudetaart, feuillettegebak met griottevulling of een poire belle Hélène. Zacht, zoet en warm, zoals bijvoorbeeld jan-in-de-zak, die au bain-marie bereid dient te worden, doet het bij mij meestal goed. Parfait-amour is zelfs mij iets te zoet, maar een kopje peccothee, of een glas Spanish coffee, met veel Tia Maria, of zijn Italiaanse evenknie met amaretto doen mij inwendig gloeien, zeker als daarbij een bonbon gevuld met hazelnootpraliné wordt geserveerd.